

ma ali pa jih takoj s 14. letom pošljejo za delom.

Na vsak način bi se to moralo urediti. Ali naj se § 66. dosledno izvaja, da bodo vsi tisti, ki s 14. letom še niso dovršili 8 razredov, hodili še nadalje v šolo do 15. oziroma do 16.

„Zdaj pa nalašč ne!“

(Poglavje iz Foersterjeve knjige »Življenja modrost«, ki izide pri Delavski založbi v Ljubljani.)

Zelo občutljivi ljudje dostikrat pravijo: »Si ne morem kaj, sem pač nervozen, nikar mi, prosim, ne hodite blizu!« Da, njegovo telo je nervozno, res je, — ali človek je prejel duha, da ni podložen telesu. Iz čisto razkopanih in majavih kmečkih hiš v Črnem lesu kajkrat gleda najživahnejše dekle rdečih lic in same rože so po oknih — tako lahko tudi iz razrvane in občutljive živčne stavbe gleda najbolj vedra duša — samo če hoče ali če v življenju najde koga, ki ji veselo pogleda v obličje in zašepče: Tega si nikar ne dovoli, tega živčnega nasilja, pokaži vendar, kdo je v hiši gospodar, saj si vendar močnejši kakor vsi živci skupaj!

Zgodbo o Demostenu in njegovem nagajenju do jecljanja poznate. Takole si mislim: Ko je bil deček in ga je nekdo vprašal, kaj hoče postati, je rekel: »Velik govornik!« Nato so se vsi zakrohotali. »Ti s svojim okornim jezikom in s svojim jecljanjem!« Tedaj se je deček ujezil in si mislil: »Aha, moje telo naj torej odločuje o mojem poklicu in ne jaz? Zdaj pa nalašč ne!« In je šel k morju in delal vaje, ki jih vi vsi poznate in uveljavil svojo voljo. Prav ker je imel telesno napako, je postal tako velik, zakaj treba je bilo dvakrat napeti sile, da je zmagal odpor. Prav tako je z nervoznostjo. Kdor ima občutljive živce, zato še nikakor ni primoran biti razdražljiv. Vse je na tem, če rečete telesu: »Zdaj pa nalašč ne!« Potem lahko postane telo junak v premagovanju samega sebe, doseže lahko še

leta (kar pa je malo verjetno, da bi se dalo izvesti) ali pa naj oblast dovoli šol. upravitelj, ki gotovo najbolje poznajo krajevne razmere, da učence s 14. letom po svoji uvidnosti oprostijo od nadaljnjega pouka.

K. J.

več nego popolnoma zdravi, vprav ker se mora tolikanj prizadevati in razmišljati in paziti, da v boju zmaga. In za to zmago dobi dostikrat še drugo plačilo, ki ga sploh ni pričakoval! Tudi živci lahko ozdravijo, če jim duh ne popusti, ampak ostane odločen in miren. Duh je najboljši zavod za zdravljenje živčnih bolezni. Daj mir, ki prihaja od znotraj in je važnejši od vsega zunanjega miru. V miru duše se lahko zazdravijo celo težke hibe, najsi so podedovane po več rodovih. Vsa čast zmagovalcu!

Tudi o bivšem nemškem cesarju kroži zgodba, iz katere se lahko marsičesa naučimo. Malo ohromel je na levi roki in zato se mu je bilo bati, da ne bo dober jezdec, zakaj da uženemo konja, nam je že treba vseh udov. A rekel je: »Zdaj pa nalašč.« Še enkrat bolj se je potrudil in napel vse moči volje, da bi izravnal telesno hibo, in postal je eden izmed najboljših jezdecev armade. Na konju je sedel z neko lahkoto in gotovostjo, ki je mnogi ne dosežejo kljub vsej neovirani rabi svojih udov. Zakaj ne? Ker duh in volja šele z odporom telesa dobijo pobudo za največja dela. Kdor ima telesne napake in slabosti, naj nikar nikoli ne misli, da je zdaj poklican za slabiča. Zdaj nalašč ne. Ždi v njem toliko več poklica za junaka. Dana mu je velika naloga, ki zanjo zdravi in brezhibni nimajo take priložnosti. Zakaj velike naloge delajo velike ljudi.

Zdaj pa nalašč!

Učiteljski pokret

Urejevanje rubrike »Učiteljskega pokreta« je prevzel s to številko tovariš Majhen. Prosimo zato vse sotrudnike te rubrike, da

vse dopise in članke pošiljajo na naslov: Vlado Majhen, učitelj, Sv. Ana v Slov. goricah.

Splošne vesti

IZREDNA GLAVNA SKUPŠČINA V ZAGREBU

Izvršni odbor JUU je obvestil vse sekcije, sreska društva, člane glavnega odbora in delegate, da bo izredna glavna skupščina 6. novembra v Zagrebu. Istočasno je bila odpremljena ministrstvu prosvete prošnja za dopust vsem udeležencem. Če bo dopust odobren, se bo skupščina vršila in bodo o tem obveščeni člani v stanovskih glasilih in dnevnikih. Izvršni odbor prosi:

1. Vsi predsedniki sreskih društev, delegati, podpredsedniki in tajniki sekcij, predsedniki sekcijskih nadzornih odborov ter člani glavnega in nadzornega odbora naj sporočijo takoj na naslov: JUU Beograd — Kralja Milutina 66, če se nameravajo udeležiti skupščine in če želijo naročiti prenočišče.

2. Za skupščino so potrebna pooblastila, ki morajo vsebovati besedilo, da je imetnik pooblaščen zastopati sresko društvo na izredni glavni skupščini v Zagrebu dne 6. novembra 1938.

— Odkod si jemljejo legitimacijo? Na prošnjo tovarišice Rodič Justine, učiteljice v Štopičah pri Novem mestu, objavljamo, da ona ni identična z Rodič Justino, podpisano na letaku uredniškega odbora »Naš dan«, ki je bil priobčen v 12. številki »Učiteljskega tovariša« z dne 20. oktobra 1938, pod gornjim naslovom.

Nekaj misli iz vasi

Če človek trpi, mu je mnogo lažje, da se komu potoži; posebno če potoži takemu, ki ga umeje. Ta mu privoščil kakšno lepo in bodrilno besedo. In zopet nam je lažje, ker se nam zdi, da smo del bremena preložili na druga ramena. Dasi je v resnici ostalo vse nam in nam ni s tem prav nič pomagano.

Ravno tako, se mi zdi, je s pisanjem raznih člankov v naš stanovski list. Papir je potrpežljiv in ponižno prenaša naše tožbe. Radi čitamo te tožbe; včasih tudi bodrilne misli; vsaj vemo, da nas je več, ki čutimo enako. Zdi se mi, kot da smo velika družina, ki kramlja in se pritožuje, toda radi tega mora ravno tako plačati davek, ki ji ga je odmerila višja oblast.

Zal, da je ravno med nami precej takih, ki se ne zavedajo, da spadajo v ta krog. Postali so pravi komodneži. Usoda jim je naklonila toplo ognjišče in vse udobnosti domačnosti. Mirno sedijo in držijo roke križem, kadar bi bilo treba poseči z besedo ali z dejanjem za naš stan. Tovarišstvo in organizacija moti njih udobnost.

Šolsko delo je zopet v polnem teku. Vedno prihajajo nove datjave naših moči; potrebne, pa tudi nepotrebne. Ugoditi je treba

raznim odlokom, ki so včasih prav brezpomembni, samo da so zadovoljni na uradu v korist ne vem komu.

Največ neprilik prežvečimo ob vprašanju za hrano in stanovanje. Te posebno čutimo — brezdomci. Prideš na vas. Prva skrb ti je, kam ležeš in kje boš jedla. Upravitelj, ki že pozna vaše razmere, te ojuha in podkrepi z veselo novico, da se v kraju težko dobi to, kar je potrebno vsaj za golo življenje. Da ti nasvet, da poromaš v vse gostilne in »prosiš«. In res, v lepi, bogati podeželski gostilni so te milostno vzeli »k sebi«. Nihče ti ne pokaže prijaznega obraza. Tako ješ ponižno in pospraviš s krožnikov vse, kar ti prinesejo. Ob koncu meseca prav vljudno vprašaš za račun. Že prej misliš, koliko bodo kaj računali, menda bo prav malo, ker se vedejo tako, kot da ti dajo zastonj. Toda skoro, da se ti ni zmotilo v glavi, saj moraš pustiti njim precejšen del plače. In kako naprej? Treba je obleke, čevljev, nogavic... Knjige, društvena članarina, duševna hrana, to je pa že itak luksuz. Tega ti na vasi ni treba... Ob takih prilikah človek čuti prav v živo, kolike vrednosti je lasten dom. Če imaš tega, izostane marsikaj neprijetnega; razne opazke, ponižanja in izkoriščanje.

Toda usojeno nam je tako, zgleda, da nam ne bo nikdar boljše. Že poldrugo leto visi nad učiteljskimi zakon delnega celibata. Vse državljanke vseh poklicev si lahko svobodno in po mili volji ustvarijo dom, po katerem stremlje vsak. Izključene smo le me!

Ljubljani, Knafljeva ul. 5. Opozorite na našo družbo tudi svoje znanice in prijatelje. Za borih 20 din dobite letos v drugi polovici meseca novembra štiri lepe knjige, bogate in zanimive vsebine. Ne odlašajte torej s prijavo, da ne ostanete brez Vodnikovih knjig!

— Foerster: Življenja modrost. To knjigo izda Delavska založba v Ljubljani. Da pokažemo vso zanimivost in lepoto knjige, priobčujemo v tej številki eno izmed njenih številnih poglavij. Kdor le more, mu priporočamo, da si knjigo naroči že v subskripciji za ceno 120 din, ker naklada ne bo visoka in bo pozneje knjiga dražja. Plačuje se lahko tudi v mesečnih obrokih po 20 din.

Osebnе zadeve

— I Z odlokom prosvetnega ministra so prestavljeni naslednji učitelji(-ice): Čič Ivana iz Bahovcev v Dokležovje, Šeme Roza iz Dokležovja v Pišce, Čurman Ana iz Bukovice v

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Slovenija v luči števil. Slovenci predstavljamo 8,20 % prebivalstva Jugoslavije, ker nas je 1.079.000. V Sloveniji imamo večino z 94,3 %; doim: Hrvati 18.000 (1,5 %), Srbov 5000 (0,4 %), Muslimanov iz Bosne 1000, Madžarov 8000 (0,6 %), Nemcev 29.000 (2,5 %), Čehoslovakov 3000 (0,2 %) in ostalih (0,4 %). Skupno je torej prebivalcev v Sloveniji (po podatkih iz 1. 1931.) 1 milijon 144.000. Neznatno število Nemcev se kar izgubi v množici našega slovenskega življa. Vendar pa imajo ti Nemi pri nas mnogo večje besede, kakor bi jim po njihovi številni moči pripadala. (»Educat«, 22. X.)

— I Usoda 177 tisoč čeških učencev. Praško prosvetno ministrstvo objavlja statističen pregled o izgubah, ki so zadele češko šolstvo zaradi skrčenja državnih mej. V odstopljenih krajih se nahaja 283 čeških meščanskih šol, 1329 čeških šol, 40 zasebnih šol, 695 javnih in 220 zasebnih otroških vrtec. Te šole so imele 5055 razredov, 6208 učiteljev in 166.842 učencev. Okoli 140 tisoč čeških učencev bo moralo poslej pohajati nemške šole, okoli 27 tisoč čeških otrok pa pride v poljske šole. — Tudi srednje šolstvo beleži znatne izgube. Pod Nemčijo pride v okupiranem ozemlju 9100 dijakov, pod Poljsko pa 2 tisoč dve sto. To število pa še ni popolno. Strokovnjaki so izračunali končno število čeških šolskih otrok, ki ostanejo zaradi razkosanja CSR izven državnih mej: to število doseže 177 tisoč učencev. (»Jutro«, 21. X.)

— I Informativen članek o delu Učiteljskega pokreta prinaša »Večernik« 22. oktobra.

— I »Celibat« in sodobna izbira moža, je naslov članka v »Večerniku« od 22. okt., v katerem pravi dopisnica tudi: Življenje učitelja na deželi je že itak dovolj težko, a bi se sedaj morala odpovedati najosnovnejšim človeškim in državljanjskim pravicam — biti žena in mati. Rešitev ji lahko prinese samo kak učitelj, če je slučajno na šoli, in če slučajno ni poročen — skoraj brez ozira na to, ali ji je simpatični itd.

— I Odlikovanje. Na predlog vojnega ministrstva je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje učitelj Rudolf Horvat. (»Jutro« 16. oktobra.)

— I V vseh osnovnih šolah v Rumuniji, kjer so v pretežni večini učenci manjšin, se uvedejo jeziki teh manjšin kot oblagitni predmeti. To velja za Transilvanijo, Banat, Besarabijo in Bukovino. (»Istra« 21. X.)

Najboljši trboveljski premog, suha bukova drva, bukove odpadke nudi trdka

»KURIVO« družba z o. z.
Tyrševa cesta 31 Telefon 34-34

Ob razmišljanju nad takim življenjem, čutim prav intezivno krivico, ki nam je s tem zakonom nad glavo. Prav žalostna sem bila, ko sem v »Učiteljskem tovarišu« čitala v rubriki: »Kaj pišejo o učiteljstvu«, da se v nekem časopisu omenja: Učiteljice so kakor v »deliriju« kričale po ulicah po ukinitvi celibata. Kako poniževalna obsodba in napačno razumevanje od onih, ki najbolj poudarjajo svetost družine.

Že večkrat so mi zadnje čase prišle na misel prelepe, a resnične besede globoko čutečega pesnika S. Gregorčiča:

Gorje, kdor nima doma,
 kdor ni nikjer sam svoj gospod...
 Saj tuje vedno je povsod.

L.

KDOR UČITELJ TA ČLAN UČITELJSKE TISKARNE!

— I Študirate pedagogiko? Naročite pri Knjigarni Učiteljske tiskarne knjigi dr. Borislava Stevanovića: Razviče dečje inteligencije in Merjenje inteligencije.

Reklamna prodaja

plaščev,
površnikov, oblek
po znižanih cenah
LUKIĆ
LJUBLJANA — PRI TROMOSTOVJU

Sebelovce, Stular Angela iz Sv. Trojice v Bukovico, Ostrovšnik Feliks iz Središča v Trebnje, Šurla Marija iz Dvora v Toplice, Bratina Branka iz Pečic v Čatež, Petrič Elizabeta iz Žiškova v Črenšovce, Divjak Stanislav iz Krašne v Domžale, Matkovič Matilda iz Podove k Sv. Ani, Kučan Koloman iz Fokovcev v Križevce, Hari Devež iz Križevcev v Fokovce, Navratil Anka iz Radakovičev v Plešivec (savska banovina), Ruter Ivan iz Razbora k Sv. Andrižu, Jernejc Marija iz Dobja v Jarenino.

— I Šole v tržaški pokrajini. Ob začetku šolskega leta 19. oktobra so tržaški listi objavili statistične podatke o šolah in šolski mladini v tržaški pokrajini. Iz njihovih poročil posnemamo nekaj glavnih števil in momentov. V tržaški pokrajini je 33 srednjih šol, a od teh le 9 državnih. Od ostalih je 11 privatnih srednjih šol, 13 pa konviktov. Na teh šolah je okrog 14.000 dijakov in dijakinj. Na privatne šole in konvikte jih odpade okrog 2000. Vseh mogočih osnovnih šol in rednih tečajev je 1063 s 1000 učnimi močmi in 30.000 učenci. Med njimi je 60 dečjih zavetišč, 110 večernih šol, 40 »kmečkih« šol družbe »Italia Redenta«, 46 osnovnih šol za tehniško izobrazbo, 24 šol za industrijsko delavstvo itd. V to število so všteti tudi nadaljevalni tečaji in večerne šole. — Že pred vojno je bilo v tržaški pokrajini število nepismenih zelo majhno. Kakor sedaj poročajo listi, se je po uradnih statističnih podatkih nepismenost omejila na 0,8 pro mille. — (»Istra« 21. X.)

— I Poglavje o morali. Uvodnik s tem naslovom ponatiskuje iz »Učiteljskega tovariša« »Proboj« od 23. X. in dostavlja: »Ponatiskujemo glavne misli tega članka, ki se nanašajo sicer samo na stanovsko JUU, pa jih je mogoče brez nadaljnega aplicirati tudi na druge podobne organizacije, ki zaradi svojega zgolj stanovskega značaja niso vršile enkrat tej, drugič drugi partiji. Toda partije pridejo in minejo, narod s svojimi stanovi pa ostane...«

Naša gospodarska organizacija

Zadružnikom Učiteljske samopomoči v Ljubljani. V tretjem četrtletju 1938. leta (julij, avgust, september) je umrlo 6 zadružnikov — 463. do 468. smrtni primer. Ti so: Kalan Ivan, Struževci; Mahnič Adela, Ptuj; Mally Terezija, Ljubljana; Malenšek Agata, Smartno v Tuhinju; Justin Rajko, Ljubljana, in Pogruje Marija, Ptuj. Vse posmrtnine so znašale din 78.000,—, ki jih je zadružna uprava izplačala takoj.

— g Zadružnikom Učit. samopomoči. V teh dneh dobite položnice, s katerimi nakažite znesek 11 din, zakonski pari 21 din za 469. in 470. smrtni primer v oktobru 1938., in sicer: Anica Thurnher-Kovač, Višnja gora, in Marn Josip, Ljubljana. V velikih počitnicah so nastali visoki zaostanki, ki še do danes niso docela poravnani. Vsem zamudnikom smo poslali opomine in jih prosimo, da poravnajo naznačene zneske. Brez denarja ni posmrtnin!

— t V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znanice; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V knjigovodstvu se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigovodska dela.

— t Zemljevid mesta Ljubljane in sreza ljubljanske okolice je izšel. Ta pregleden in čeden zemljevid ne sme manjkati prav v nobenem razredu mesta Ljubljane in sreza ljubljanske okolice. Zemljevid bo tudi prav prišel krajevnim šolskim odborom, župniščem, občinam, orožniškim postajam in finančnim kontrolnim organom. Dobi se ga v Knjigarni Učiteljske tiskarne na močnem papirju in tudi na platno nalepljen.

— t V Knjigarni Učiteljske tiskarne dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom.

— t Nikoli ne pozabite, da najbolje služijo vsem Kutis svinčniki, peresa in kreda. Nikdo ne more dobro vršiti svojega poklica brez njih.